Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
NILSA WAHLA
od 4. veljače 2016.[1]

Predmet C-211/15 P

Orange SA, bivši France Télécom,
protiv

Europske komisije

„Žalba – Potpora reforme načina financiranja mirovina državnih službenika zaposlenih u France Télécomu koju je Francuska Republika provela u korist France Télécoma – Smanjenje doprinosa koje France Télécom uplaćuje državi – Odluka kojom se potpora proglašava spojivom s unutarnjim tržištem pod određenim uvjetima – Postojanje prednosti – Mjerodavni referentni okvir – Uzimanje u obzir ‚strukturalne nepogodnosti'"

1. Ovom žalbom Orange SA (u daljnjem tekstu: Orange), bivši France Télécom, želi postići ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 26. veljače 2015., Orange/Komisija[2], kojom je odbijena njegova tužba za poništenje Odluke Komisije 2012/540/EU od 20. prosinca 2011. o državnoj potpori C 25/08 (ex NN 23/08) – Reforma načina financiranja mirovina državnih službenika zaposlenih u France Télécomu koju je Francuska Republika provela za France Télécom[3].

2. Među pitanjima koja su istaknuta u žalbi od Suda se traži da odredi je li Opći sud ispravno potvrdio spornu odluku u pogledu postojanja gospodarske prednosti u korist France Télécoma. Posebno valja ispitati je li ispravno utvrđen „referentni okvir" koji je odabrala Europska komisija u svrhu utvrđivanja takve prednosti kada se radi o spornim mjerama „kompenzacije" donesenima u posebnom okviru reforme načina financiranja mirovina državnih službenika ranije zaposlenih kod France Télécoma.

3. Smatram da predmet nudi osobitu priliku da se istakne da, osim hipoteze koja odgovara kriterijima iznesenima u presudi Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg[4], činjenica da jedna državna mjera ima za cilj osloboditi poduzeće navodne strukturalne ili kompetitivne nepogodnosti ne može tu mjeru izuzeti iz kvalifikacije potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

I – Okolnosti spora

4. Okolnosti spora, kako proizlaze iz pobijane presude, mogu se opisati na sljedeći način:

„1 Mjere koje su predmet ovog postupka sastoje se u promjenama uvedenima 1996. u sustav troškova koje mora snositi tužitelj, Orange, tada pod nazivom France Télécom, što se tiče isplaćivanja mirovina svojeg osoblja koje ima statut službenika.

1 — Izvorni jezik: francuski
2 — T-385/12, EU:T:2015:117, u daljnjem tekstu: pobijana presuda
3 — SL 2012., L 279, str. 1., u daljnjem tekstu: sporna odluka.
4 — C-280/00, EU:C:2003:415

2 Taj sustav, koji je uveden tijekom stvaranja France Télécoma 1990. godine, kao društva različitog od državne uprave, Zakonom br. 90-568, od 2. srpnja 1990. o organizaciji javne službe pošte i telekomunikacija (JORF od 8. srpnja 1990., str. 8069., u daljnjem tekstu: Zakon iz 1990.) bio je izmijenjen Zakonom br. 96-660 od 26. srpnja 1996. o državnom poduzeću France Télécom (JORF 26. srpnja 1996., str. 11398., u daljnjem tekstu: Zakon iz 1996). Novi sustav uveden je prilikom, s jedne strane, stvaranja France Télécoma kao dioničkog društva, kao i uvrštavanja na burzu i otvaranja rastućeg dijela njegova kapitala, i, s druge strane, potpunog otvaranja natjecanju tržišta na kojem je djelovao, u Francuskoj i drugim državama članicama Europske unije.

3 Što se tiče odgovornosti za financiranje socijalnih davanja osoblja koje ima status službenika, Zakon iz 1996. je izmijenio protučinidbu koju je članak 30. Zakona iz 1990. nametnuo France Télécomu da isplati u državnu riznicu za obračun i plaćanje mirovina svojih službenika koje pruža država (u daljnjem tekstu: sporna mjera).

4 Zakon iz 1990. predviđao je da France Télécom bude prisiljen isplatiti u državnu riznicu, kao protučinidbu za obračun i plaćanje mirovina dodijeljenih njegovim službenicima, iznos odbitka od plaće službenika, čija je stopa utvrđena člankom L. 61 francuskog Zakonika o civilnim i vojnim mirovinama i dodatni doprinos koji omogućava potpuno preuzimanje troškova za dodijeljene mirovine i mirovine koje treba dodijeliti njegovim umirovljenim službenicima.

5 France Télécom je također sudjelovao u takozvanim sustavima „kompenzacije” i „prekomjerne kompenzacije”, koji su predviđali prijenose kojima se želi osigurati ravnoteža između sustava mirovina službenika drugih javnih tijela.

6 Zakon iz 1996. je izmijenio protučinidbu predviđenu u članku 30. Zakona iz 1990. na način izložen dalje u tekstu. Kao prvo, France Télécom je bio prisiljen isplatiti odbitak od plaće službenika čiji iznos je ostao nepromijenjen u odnosu na Zakon iz 1990. Kao drugo, bio je podvrgnut „doprinosu poslodavca radi podmirenja duga” koji je zamijenio prethodni doprinos poslodavca. Taj novi doprinos temeljio se na „pravičnoj konkurentnoj stopi” koja se pak temeljila na izjednačavanju razine obveznih davanja za socijalnu sigurnost i poreza u vezi s plaćama, između France Télécoma i drugih poduzeća sektora telekomunikacija za koja vrijedi opće pravno uređenje davanja za socijalnu sigurnost, za one rizike koji su zajednički zaposlenicima privatnog prava i državnim službenicima isključujući rizike koji nisu zajednički zaposlenicima privatnog prava i državnim službenicima (osobito nezaposlenost i potraživanja zaposlenika u slučaju predstečajnog postupka ili likvidacija poduzeća). Kao treće, France Télécom bio je podvrgnut „iznimnom paušalnom doprinosu”, koji je bio određen Zakonom br. 96-1181 od 31. prosinca 1996. o financijskom zakonu za 1997. (JORF od 31. prosinca 1996., str. 19490.), na 37,5 milijardi francuskih franaka (što je ekvivalentno 5,7 milijardi eura). Potonji doprinos uključivao je, s jedne strane, iznos godišnjih rezervi (3,6 milijardi eura) koje je France Télécom spremio do 1996. kako bi se suočio s troškovima tada predviđenih budućih mirovina službenika i, s druge strane, dodatni iznos (2,1 milijardi eura).

7 Zakon iz 1996. je osim toga isključio France Télécom iz područja primjene sustava kompenzacije i prekomjerne kompenzacije.

[…]

9 Dopisom od 20. svibnja 2008. Komisija je obavijestila Francusku Republiku o svojoj odluci da pokrene postupak predviđen člankom 108. stavkom 2. UFEU-a (u daljnjem tekstu: odluka o pokretanju) protiv predmetne potpore. Francuska Republika dostavila je svoja očitovanja 18. srpnja 2008.

[…]

12 Komisija je 20. prosinca 2011. donijela [spornu] odluku koja proglašava predmetnu potporu spojivom s unutarnjim tržištem pod određenim uvjetima.

13 U [spornoj] odluci Komisija je utvrdila da sporna mjera predstavlja državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

14 Što se tiče osobito procjene gospodarske prednosti, Komisija je utvrdila da sporna mjera daje gospodarsku prednost France Télécomu jer nameće novi i teški teret za državu u pogledu obračuna i plaćanja mirovina dodijeljenih službenicima France Télécoma, smanjujući protučinidbu koju je France Télécom prije plaćao.

15 U tom pogledu, Komisija je, s jedne strane, u uvodnoj izjavi 105. [sporne] odluke, izračunala iznos predmetne potpore kao godišnju razliku između doprinosa poslodavca radi podmirenja duga koji isplaćuje France Télécom na temelju Zakona iz 1996. i troškova koje bi isplatio na temelju Zakona iz 1990., i, s druge strane, u uvodnoj izjavi 113. [sporne] odluke smatrala da je isplata iznimnog paušalnog doprinosa smanjila iznos potpore koju je primio France Télécom.

16 Komisija je također utvrdila da je sporna mjera selektivna jer se odnosi samo na France Télécom i da iskrivljava ili može iskriviti natjecanje jer omogućuje smanjenje troškova u računovodstvenoj bilanci tog poduzeća što mu dopušta da se razvije na tržištu telekomunikacijskih usluga koje su postupno bile otvorene tržišnom natjecanju u Francuskoj i drugim državama članicama.

17 Komisija je zatim izvršila procjenu spojivosti sporne mjere s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a i zaključila da ona ne poštuje načelo proporcionalnosti jer ne omogućava izjednačavanje uvjeta tržišnog natjecanja. Prema Komisiji financijski doprinos koji je isplatio France Télécom u korist države ne izjednačava sva socijalna davanja koji opterećuju proračun konkurenata France Télécoma.

18 Stoga je Komisija utvrdila da, kako bi se ispunio kriterij sukladnosti sa zajedničkim interesom predviđenim u članku 107. stavku 3. UFEU-a, spojivost s unutarnjim tržištem predmetne potpore zahtijeva da se doprinos poslodavca radi podmirenja duga koji treba isplatiti France Télécomu izračuna i naplati na način da se izjednače razine obveznih davanja za socijalnu sigurnost i poreza u vezi s plaćama između France Télécoma i ostalih poduzeća telekomunikacijskog sektora za koja vrijedi opće pravo socijalnih davanja, uzimajući u obzir i rizike koji nisu zajednički zaposlenicima privatnog prava i službenicima zaposlenima u France Télécomu. Taj je doprinos trebao biti naplaćen France Télécomu od dana kada je iznos iznimnog paušalnog doprinosa, kapitaliziran po diskontnoj stopi koja proizlazi iz primjene obavijesti Komisije o metodi utvrđivanja referentnih i diskontnih stopa (SL 1996., C 232, str. 10., u daljnjem tekstu: Obavijest o referentnim stopama), dosegnuo iznos doprinosa i davanja koje je France Télécom morao platiti na temelju članka 30. Zakona iz 1990.

19 Izreka [sporne] odluke glasi:

‚Članak 1.

Državna potpora koja proizlazi iz smanjenja doprinosa koji treba isplatiti državi za obračun i plaćanje mirovina, na temelju Zakonika o civilnim i vojnim mirovinama, službenicima France Télécoma na temelju [Zakona iz 1996.] o izmjeni [Zakona iz 1990.] spojiva je s unutarnjim tržištem prema uvjetima predviđenima u članku 2.

Članak 2.

Doprinos poslodavca radi podmirenja duga, koji France Télécom duguje na temelju članka 30. točke (c) [Zakona iz 1990.], izračunava se i naplaćuje tako da se izjednače razine ukupnih obveznih davanja za socijalnu sigurnost i poreza u vezi s plaćama između France Télécoma i drugih poduzeća telekomunikacijskog sektora za koja vrijedi opće pravo socijalnih davanja.

Kako bi ispunila taj uvjet, Francuska Republika najkasnije sedam mjeseci nakon obavijesti o ovoj odluci mora:

a) izmijeniti članak 30. [Zakona iz 1990.] i regulatorne ili druge propise donesene za njegovu primjenu, tako da osnova za izračun i naplatu doprinosa poslodavca radi podmirenja duga, koji duguje France Télécom, nije ograničena samo na rizike koji su zajednički zaposlenicima privatnog prava i državnim službenicima, nego uključuje i rizike koji nisu zajednički;

b) poduzeću France Télécom naložiti plaćanje doprinosa poslodavca radi podmirenja duga izračunanog prema uvjetima predviđenima pod točkom (a), uzimajući u obzir rizike koji su zajednički zaposlenicima privatnog prava i državnim službenicima i one koji im nisu zajednički, od dana kada su iznosi iznimnog doprinosa uvedenog [Zakonom iz 1996.] koji su bili kapitalizirani po diskontnoj stopi na temelju primjene [Obavijesti o referentnim stopama] primjenjive u ovom slučaju jednaki iznosu doprinosa i troškova koje je France Télécom morao nastaviti plaćati na temelju članka 30. [Zakona iz 1990.] u prvotnoj inačici.”

II – Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

5. Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 22. kolovoza 2012. Orange je pokrenuo postupak radi poništenja sporne odluke.

6. U prilog svojoj tužbi Orange je iznio četiri tužbena razloga. Prvi se odnosi na pogrešku koja se tiče prava i pogrešne ocjene kao i povredu obveze obrazlaganja u dijelu u kojem je Komisija smatrala da sporna mjera predstavlja državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Drugi tužbeni razlog, iznesen kao podredan, odnosi se na pogrešku koja se tiče prava i pogrešnu ocjenu u ispitivanju spojivosti sporne mjere s unutarnjim tržištem. Treći tužbeni razlog, također iznesen kao podredan, odnosi se na pogrešnu ocjenu i povredu obrazlaganja u procjeni razdoblja u kojem je potpora utvrđena spornom odlukom neutralizirana iznimnim paušalnim doprinosom. Četvrti tužbeni razlog odnosi se na povredu postupovnih prava.

7. Pobijanom presudom Opći sud je odbio tužbu u cijelosti i naložio Orangeu snošenje troškova.

8. Protiv pobijane odluke Francuska Republika također je podnijela tužbu predanu tajništvu Općeg suda 2. ožujka 2012. u predmetu T-135/12. Protiv presude donesene u tom predmetu [5], kojom je također odbijena navedena tužba i Francuskoj Republici naloženo snošenje troškova, nije bila podnesena žalba.

III – Tužbeni zahtjevi stranaka i postupak pred Sudom

9. Orange zahtijeva od Suda da:

— ukine pobijanu presudu;

5 — Presuda Francuska/Komisija (T-135/12, EU:T:2015:116)

— konačno odluči o meritumu i prihvati njegove zahtjeve podnesene u prvom stupnju;

— podredno, vrati predmet Općem sudu na ponovno suđenje; i

— naloži Komisiji snošenje ukupnih troškova.

10. Komisija zahtijeva od Suda da:

— odbije žalbu, i

— naloži žalitelju snošenje troškova.

11. Stranke su izložile svoja stajališta pisano i usmeno na raspravi 3. prosinca 2015.

IV – Analiza žalbe

12. U prilog svojoj žalbi tužitelj iznosi tri žalbena razloga koji se temelje na pogreškama koje se tiču prava koje je počinio Opći sud u svojoj ocjeni o postojanju državne potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, spojivosti sporne mjere s unutarnjim tržištem i razdoblja u kojem je utvrđena potpora bila neutralizirana iznimnim paušalnim doprinosom.

13. Budući da su iznesena pitanja u okviru prvog žalbenog razloga osjetljive naravi, svoju ću analizu usredotočiti na njega, s time da mi se čini da ostali žalbeni razlozi ne predstavljaju posebne poteškoće.

A – *Uvodna razmatranja o kontekstu izrade i prirodi spornih mjera*

14. Kao što sam najavio u uvodu ovog mišljenja, ovaj predmet se odnosi na vrlo specifične kompenzacijske nacionalne mjere, dodijeljene u kontekstu reforme statusa France Télécoma nakon njegove privatizacije.

15. Kako bismo pravilno pristupili pitanjima koja su nam podnesena, čini mi se korisnim podsjetiti na neke stvari i dati određena objašnjenja o prirodi spornih mjera i kontekstu njihove izrade.

16. Na temelju Zakona iz 1990. France Télécom je osnovan kao javni operater s pravnom osobnošću, dok je ranije zajedno s Poštom činio opću upravu francuskog ministarstva pošte i telekomunikacija.

17. Neovisno o toj promjeni statusa, nastavio je zapošljavati osobe sa statusom državnih službenika i to do 1997.

18. Nastavno na raniju proračunsku praksu u pogledu financiranja mirovina bivših službenika France Télécoma, Zakon iz 1990. predviđao je u članku 30., s jedne strane, da je obračun i plaćanje mirovina dodijeljenih službenicima France Télécoma izvršila država i da je, s druge strane, France Télécom bio obvezan u državnu riznicu isplatiti ne samo iznos odbitka od plaća svojih službenika, već i „dodatni doprinos” koji omogućava potpuno preuzimanje tereta troškova za mirovine njegovih umirovljenih službenika.

19. Dodatni doprinos, tzv. „doprinos poslodavca”, koji je France Télécom bio dužan isplatiti, bio je određen na osnovi razlike između ukupnog iznosa mirovina koje je isplatila francuska država i dijela koje isplaćuju aktivni službenici kroz svoje plaće.

20. Drugim riječima, France Télécom je trebao snositi ukupni trošak mirovina svojih umirovljenih službenika (uključujući bivše službenike ministarstva pošte i telekomunikacija), pri čemu se vrši odbitak od plaće njegovih aktivnih službenika.

21. Valja primijetiti u biti da je France Télécom knjižio troškove vezane uz mirovine na temelju uplaćenih doprinosa. Zbog izvjesnosti da će troškovi narasti, s obzirom na predvidiv razvoj mirovina koje je trebalo isplatiti bivšim službenicima, France Télécom je također u svoje knjige unio godišnju rezervu namijenjenu tome da se rasporedi procijenjeni učinak budućih povećanja plaćanja na razdoblje od 30 godina. Iznos tako uvedene rezerve do 1996. bio je otprilike 3,6 milijardi eura [6].

22. Zakonom iz 1996. France Télécom bio je osnovan kao dioničko društvo po francuskom pravu. Iako je France Télécom prestao sa zapošljavanjem službenika počevši od 1997., skupina službenika od tog trenutka osnovanog društva ostala je povezana s njim, zadržavajući svoj status i garancije, uključujući uvjete zaposlenja jednake onima državnim službenicima.

23. Iznos koji proizlazi iz odbitka od plaća aktivnih službenika France Télécoma smanjivao se postupno od njihova odlaska u mirovinu, dok su ti odlasci istodobno povećavali troškove vezane uz navedene mirovine na način da je dodatni doprinos trebao konstantno rasti (dok stopa smrtnosti umirovljenika ne prijeđe stopu novih umirovljenika).

24. U tim je okolnostima francuski zakonodavac odlučio izmijeniti sustav financiranja mirovina službenika France Télécoma.

25. Na temelju Zakona iz 1996. France Télécom sada mora plaćati samo doprinos radi podmirenja duga koji omogućava da se izjednače davanja za socijalnu sigurnost u vezi s plaćama između France Télécom i drugih poduzeća sektora telekomunikacija za one rizike koji su zajednički radnicima zaposlenima u skladu s općim pravnim uređenjem i državnim službenicima. To znači da je financijski teret nametnut France Télécomu ograničen na plaćanje doprinosa, ali su troškovi plaćanja mirovina njegovih bivših službenika stavljeni na teret države. To također znači da France Télécom nije podvrgnut plaćanju određenih doprinosa koje su isplatili konkurenti France Télécoma kako bi se osigurali rizici koji nisu zajednički zaposlenicima i službenicima, osobito nezaposlenost i potraživanja zaposlenika u slučaju predstečajnog postupka ili likvidacije poduzeća.

26. Konačno, valja reći da se reforma financiranja mirovina France Télécoma dogodila u kontekstu povećane liberalizacije tržišta telekomunikacija na europskoj razini i stoga je možda pokazala svoje učinke na tržištu koje je progresivno otvoreno tržišnom natjecanju. Komisija je tako istaknula u uvodnoj izjavi 49. sporne odluke da se „želja da se potakne širenje France Télécoma na europska tržišta različita od Francuske nalazi u pozadini Zakona iz 1996. i otvaranju poduzeća privatnom kapitalu, kako proizlazi iz izjava tijekom rasprave o projektu”.

B – *Prvi žalbeni razlog, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava u ocjeni uvjeta koji trebaju biti ispunjeni kako bi se sporna mjera kvalificirala kao „državna potpora” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a*

27. Svojim prvim žalbenim razlogom tužitelj osporava kvalifikaciju sporne mjere „državnom potporom” iz više aspekata, koji se djelomično poklapaju. Osobito ističem da je problematika utvrđenja gospodarske prednosti u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, predmet prvog dijela prvog razloga, usko povezana s onom selektivnosti predmetne mjere na koju se odnosi drugi dio tog razloga i da bi se moglo razmatrati zajedničko ispitivanje tih pitanja.

6 — Vidjeti uvodnu izjavu 19. sporne odluke.

28. Unatoč tom utvrđenju činilo mi se bolje, zbog čitljivosti, odgovoriti na prvi žalbeni razlog slijedeći koliko je moguće strukturu argumentacije tužitelja.

1. Prvi dio žalbenog razloga, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava koje je počinio Opći sud tijekom svoje ocjene postojanja prednosti

a) Argumentacija žalitelja

29. Orange u bitnome ističe da je Opći sud počinio više pogrešaka koje se tiču prava u ocjeni postojanja prednosti u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, u korist France Télécoma. Prema njemu, spornom mjerom, odnosno smanjenjem uvedenim Zakonom iz 1996. doprinosa za mirovine koje je France Télécom trebao isplatiti, željelo se kompenzirati ono što on naziva „strukturalnom nepogodnošću". Ta nepogodnost proizlazi iz Zakona iz 1990. koji je uzrokovao znatne troškove u pogledu financiranja mirovina svojih bivših službenika u odnosu na troškove koje snosi konkurentni gospodarski operator. Sporna mjera stoga nema za učinak staviti ga u povoljniji konkurentski položaj u odnosu na konkurentna poduzeća.

30. Njegova argumentacija je izražena shematski kroz tri točke.

31. Kao prvo, ističe da je Opći sud pogrešno ocijenio u točkama 42. i 43. pobijane presude da kompenzacijski karakter sporne mjere ne omogućava da se odbaci kvalifikacija državnom potporom, uz jedinu iznimku slučajeva u kojima se predmetna državna intervencija mora smatrati kao protučinidba za usluge koje su izvršila poduzeća zadužena za uslugu od općeg gospodarskog interesa radi izvršenja obveza javne službe, sukladno s načelima utvrđenima u presudi Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg[7]. U tom pogledu smatra da je tumačenje određenih presuda Suda[8] i Općeg suda[9], koje je primijenjeno u pobijanoj presudi, pogrešno.

32. Kao drugo, Orange drži da njegovo stajalište, utemeljeno na postojanju strukturalne nepogodnosti, ima čvrstu podršku u presudi Enirisorse[10], protivno onome što je Opći sud smatrao u točkama 39. i 41. pobijane presude.

33. Kao treće i zadnje, Orange navodi da je Opći sud loše definirao u točki 41. pobijane presude referentni okvir, odnosno „standardnu" situaciju koja omogućava da se odredi uobičajeno primjenjiva situacija. U ovom slučaju kao referentno mjerilo trebalo bi uzeti sustav primjenjiv na konkurentna poduzeća za doprinose za financiranje mirovina svojeg osoblja a ne onaj koji proizlazi iz situacije u kojoj bi France Télécom bio da je Zakon iz 1990. ostao na snazi.

7 — C-280/00, EU:C:2003:415

8 — Presuda Comitato „Venezia vuole vivere" i dr./Komisija (C-71/09 P, C-73/09 P i C-76/09 P, EU:C:2011:368, t. 90. do 92.)

9 — Presuda British Telecommunications i BT Pension Scheme Trustees/Komisija (T-226/09 i T-230/09, EU:T:2013:466, t. 71.)

10 — C-237/04, EU:C:2006:197

b) Ocjena

34. Prije nego što se detaljnije pristupi različitim aspektima argumentacije tužitelja, koji se u konačnici odnose na istu problematiku, valja podsjetiti da se na temelju ustaljene sudske prakse osobito smatraju potporama intervencije koje u različitim oblicima smanjuju terete koji obično otežavaju proračun poduzeća i koje su stoga, iako nisu subvencije u strogom smislu te riječi, iste prirode i imaju jednake učinke [11]. Sud je osobito naglasio da troškovi vezani za plaće njihovih zaposlenika terete po svojoj prirodi proračun poduzeća, neovisno o tome proizlaze li ti troškovi iz zakonskih obveza ili kolektivnih ugovora [12].

35. Prema također ustaljenoj sudskoj praksi, pojam „prednosti" svojstven kvalifikaciji mjere kao državne potpore objektivne je naravi, neovisno o razlozima autora mjere o kojoj se radi. Tako priroda ciljeva državnih mjera i njihova opravdanja nemaju nikakvog utjecaja na njihovu kvalifikaciju državnom potporom. Naime članak 107. stavak 1. UFEU-a ne razlikuje mjere državne intervencije upućivanjem na njihove uzroke ili ciljeve već ih definira u odnosu na njihove učinke [13].

36. Začudo, tužitelj nije izravno doveo u pitanje u okviru ovog dijela žalbenog razloga [14] polazišnu točku ocjene Općeg suda, kako je formulirana u točki 37. pobijane presude. Ta točka navodi da „[u] ovom slučaju, nesporno je da je, smanjivanjem socijalnih tereta uvedenih na temelju Zakona iz 1990., Zakon iz 1996. poboljšao pravno stanje France Télécoma u odnosu na prethodni sustav te je stoga načelno stvorio prednost u korist potonjeg".

37. Međutim pitanje se postavlja u ovom slučaju je li Opći sud na neki način, povrijedio metodologiju utvrđenja prednosti kada je potvrdio pristup Komisije u spornoj odluci. Usprkos relativnoj tehničkoj stručnosti predmetnih mjera, izbor mjerodavnog referentnog mjerila, koje se pokazalo ključnim u svrhu identifikacije gospodarske prednosti koju je imao France Télécom i, stoga, kvalifikacije te mjere „državnom potporom" u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, treba nadzirati u okviru žalbe [15].

38. U tom pogledu podsjećam da je Komisija ocijenila kao „normalan sustav", odnosno referentni sustav od kojeg odstupa sporna mjera donesena 1996., onaj koji se primjenjuje na mirovine službenika France Télécoma od njegove privatizacije 1990. Taj je izbor potvrdio Opći sud u točkama 37. nadalje pobijane presude.

39. Prema mojem mišljenju on ne podliježe kritici.

40. Kao prvo, kada se radi o argumentu uzetom iz presude Enirisorse [16], ako je točno da se na temelju te presude mjera ne može kvalificirati državnom potporom kada se njome samo želi izbjeći da se proračun njezina korisnika optereti troškom koji u normalnoj situaciji ne bi postojao, treba ustanoviti da je sporna mjera u vezi s prethodnom državnom mjerom i da se njome žele poništiti učinci potonje mjere. Tom presudom se ne želi utemeljiti bilo kakva teorija strukturalne nepogodnosti, nego se ona odnosi, kako je Opći sud pravilno spomenuo, na poseban slučaj dvostruko derogatornog režima od općeg prava.

11 — Presude France Télécom/Komisija (C-81/10 P, EU:C:2011:811, t. 16. i navedena sudska praksa) i Eventech (C-518/13, EU:C:2015:9, t. 33. i navedena sudska praksa)

12 — Presuda Belgija/Komisija (C-5/01, EU:C:2002:754, t. 39.)

13 — Presude France Télécom/Komisija (C-81/10 P, EU:C:2011:811, t. 17. i navedena sudska praksa) kao i BVVG (C-39/14, EU:C:2015:470, t. 52. i navedena sudska praksa)

14 — Naprotiv, zamjerio je Općem sudu, u okviru trećeg dijela prvog žalbenog razloga, da je tek utvrdio da je Zakon iz 1996. poboljšao financijsko stanje France Télécoma „bez analize sadašnjeg ili potencijalnog stanja na predmetnom tržištu".

15 — To iako se čini da određeni ključni dijelovi argumentacije Orangea ili samo ponavljaju argumente koje je već iznio pred Općim sudom, ili se odnose na ocjenu i kvalifikaciju činjenica koje je izvršio Opći sud.

16 — C-237/04, EU:C:2006:197, t. 43. do 49.

41. Naime važno je naglasiti da se presuda Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:197) odnosila na vrlo posebnu državnu mjeru koja se odnosi na opće pravilo građanskog prava, koje je dopuštalo povlačenje dioničara društva uz povrat njihovih dionica samo u taksativno navedenim slučajevima. Odstupajući od tog općeg pravila, talijanski zakonodavac je predvidio da se samo dioničari poduzeća Sotocarbo mogu povući u određenom broju slučajeva koristeći pritom navedeni povrat. Ta derogatorna mogućnost bila je uređena zakonom donesenim nekoliko godina kasnije, koji je predviđao da dioničarima Sotocarba, među kojima se nalazilo i društvo Enirisorse, s obzirom na to da će koristiti svoju mogućnost povlačenja, iznos njihovih dionica neće više biti vraćen. Posljednja mjera odnosila se upravo na poništenje prednosti koju bi navedeni dioničari imali od primjene navedenog režima, namećući im da za korištenje iznimne mogućnosti povlačenja odustanu od svakog prava na imovinu društva i da unesu dužne udjele. Mjera je tako izbjegla da primjena iznimnog režima optereti proračun predmetnog društva doprinosom odnosno isplatom dionica dioničkih društava, koje nije bilo predviđeno sustavom koji je na njega bio uobičajeno primjenjiv.

42. U tom predmetu rješenje koje je odabrao Sud, obilježeno pragmatičnošću, temelji se na činjenici da je sporna mjera bila usko povezana s ranije primjenjivim derogatornim režimom. Ta mjera, koja je tek neutralizirala prednost ranije dodijeljenu Enirisorseu u obliku iznimne mogućnosti povlačenja, nije dakle kao učinak imala dodijeliti gospodarsku prednost u korist poduzeća Sotacarbo [17].

43. To nije slučaj u ovom predmetu.

44. Naime, France Télécom je bio, na temelju Zakona iz 1990., dužan poseban teret koji je jasno različit od onoga koji je nametnut na temelju općeg sustava mirovinskog prava, ali koji se ne može smatrati odstupajućim od općeg prava s obzirom na to da doprinosi za mirovine službenika nisu bili prethodno podvrgnuti općem sustavu mirovinskih doprinosa. Naime sustav financiranja mirovina službenika potječe iz različitog i jasno odvojenog pravnog sustava od onoga koji se primjenjuje na zaposlenike privatnog prava, kao što su zaposlenici konkurenata France Télécoma.

45. Osobito, ne čini se da su doprinosi za troškove mirovina državnih službenika podvrgnuti općem sustavu mirovinskih doprinosa, što omogućava zaključiti da potonji predstavlja uobičajeno primjenjivi sustav u ovom slučaju. Suprotno onome što navodi Orange, spornom mjerom ne želi se izbjeći to da se France Télécom podvrgne teretu koji u uobičajenoj situaciji ne bi trebao opteretiti njegov proračun. U ovom slučaju ne može se valjano tvrditi da je sustav primjenjiv od 1996. godine služio tome da se ispravi činjenica da je France Télécom bio izložen dodatnim troškovima koji proizlaze iz posebnog režima koji su izbjegla konkurentna poduzeća podvrgnuta općem pravu u uobičajenim uvjetima tržišta.

46. Doduše, nije sporno da mjere dodijeljene iz državnih sredstava koje poduzetnika korisnika stavljaju *u povoljniji položaj od njegovih konkurenata* ili koje treba smatrati kao *gospodarsku prednost koju poduzetnik korisnik ne bi primio u normalnim tržišnim uvjetima* ulaze u kvalifikaciju „državne potpore” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a [18].

47. Čini mi se da upućivanje na *normalne uvjete tržišta* i/ili *situaciju drugih konkurenata* ima smisla samo u slučaju kada je poželjno komparativno ispitivanje uzevši u obzir mjeru koja je posebice u pitanju, koja ne može sama po sebi biti analizirana kao „pozitivno davanje” ili kao mjera istovrsna takvom davanju. Drugim riječima, ta sudska praksa ne može se smatrati primjenjivom u slučaju kada se jasno pokaže *ad hoc* narav predmetne mjere, koja se nameće u ovom slučaju s obzirom na

17 — Mišljenje nezavisnog odvjetnika Poiaresa Madura u predmetu Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:21, t. 32.).

18 — Vidjeti u tom smislu presude Libert i dr. (C-197/11 i C-203/11, EU:C:2013:288, t. 83. i navedenu sudsku praksu) i Francuska/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217, t. 94. i navedenu sudsku praksu).

promjenu statuta France Télécoma. Vidim osim toga određenu nedosljednost kod navoda, s jedne strane, da je France Télécom zbog Zakona iz 1990. suočen sa strukturalnom nepogodnošću – koja ga na neki način stavlja u posebnu situaciju – i, s druge strane, da treba ispitati postojanje gospodarske prednosti s obzirom na „normalne tržišne uvjete”.

48. Kao drugo, argument Orangea koji se općenitije temelji na tome da je sporna mjera bila namijenjena tome da se on oslobodi od nepogodnosti ili strukturalnog nedostatka također nije uvjerljiv.

49. Sud je naime precizirao da se činjenicom da neka država članica ima za cilj jednostranim mjerama uskladiti uvjete tržišnog natjecanja u nekom određenom sektoru gospodarstva s onima koji prevladavaju u ostalim državama članicama ne može predmetnim mjerama oduzeti njihovo obilježje potpore [19].

50. Ta sudska praksa je nastavna na pravilo prema kojem se u svrhu kvalificiranja mjere državnom potporom ne treba zadržati na uzrocima ili ciljevima te mjere jer su važni samo njeni učinci. Također, smatram da činjenica da državno tijelo želi nadoknaditi donošenjem posebnih mjera nametanje posebnih troškova koji proizlaze iz promjene statuta određenog subjekta, ali bez veze s izvršenjem obveza javne službe pod uvjetima određenima presudom Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg [20], ne može tim mjerama oduzeti karakter gospodarske prednosti kako bi bile kvalificirane „državnim potporama” u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Iako se ne može poreći da je Opći sud mogao odstupiti od tog pravila u određenim prilikama, nabrojani slučajevi [21] po mojem saznanju ostaju izolirani [22] i, u svakom slučaju, Sud ih nije potvrdio [23].

51. Ona također nalazi određenu podršku u činjenici da se kompenzacija strukturalnih nepogodnosti može po potrebi uzeti u obzir u okviru ispitivanja spojivosti određene mjere državne potpore sa zajedničkim tržištem, sukladno članku 107. stavku 3. UFEU-a, poput onih koje imaju oblik regionalnih [24] ili okolišnih [25] potpora.

52. U svakom slučaju i kako sam prethodno istaknuo, kada se radi o pozadini sporne mjere, nisam uopće uvjeren da je France Télécom zapravo, od donošenja Zakona iz 1990. pretrpio strukturalnu ili kompetitivnu nepogodnost koju je Zakon iz 1996. želio popraviti.

53. Zakon iz 1990. imao je kao učinak, čini mi se, uspostaviti posebni sustav financiranja mirovina bivših službenika France Télécoma. Primjenom tog režima, država u konačnici uvijek jedina duguje isplatu mirovina službenika.

54. Ono što se tim zakonom želi urediti je protučinidba koju mora isplatiti France Télécom zbog stavljanja na raspolaganje državnih službenika za koju se nije pokazalo da bi sama po sebi bila nepogodna za njega.

19 — Vidjeti presudu Comitato „Venezia vuole vivere” i dr./Komisija (C-71/09 P, C-73/09 P i C-76/09 P, EU:C:2011:368, t. 95. i navedenu sudsku praksu), kojom se poništava u tom smislu kazuistički pristup koji zagovara Opći sud u presudi Hotel Cipriani i dr./Komisija (T-254/00, T-270/00 i T-277/00, EU:T:2008:537).

20 — C-280/00, EU:C:2003:415.

21 — Presude Danske Busvognmænd/Komisija (T-157/01, EU:T:2004:76, t. 196. i sljedeće) i Hotel Cipriani i dr./Komisija (T-254/00, T-270/00 i T-277/00, EU:T:2008:537, t. 86. i sljedeće)

22 — Sudeći prema novijim presudama Općeg suda (vidjeti osobito presudu British Telecommunications i BT Pension Scheme Trustees/Komisija, T-226/09 i T-230/09, EU:T:2013:466, t. 71., kao i rješenje Stahlwerk Bous/Komisija, T-172/14 R, EU:T:2014:558, t. 59.).

23 — Vidjeti presudu Comitato „Venezia vuole vivere” i dr./Komisija (C-71/09 P, C-73/09 P i C-76/09 P, EU:C:2011:368, t. 92. i 94. do 96.).

24 — Vidjeti osobito, u tzv. predmetu „des Açores”, presudu Portugal/Komisija (C-88/03, EU:C:2006:511, t. 77.).

25 — Vidjeti presudu Komisija/Nizozemska (C-279/08 P, EU:C:2011:551, t. 75. i navedenu sudsku praksu).

55. Kao što je Komisija navela u uvodnoj izjavi 103. sporne odluke, a da tužitelj to nije ozbiljnije doveo u pitanje u prvom stupnju, teret kojeg je France Télécom bio oslobođen nije bio ni nov, jer je Zakon iz 1990. preuzeo raniju proračunsku praksu, ni nepredvidiv jer je poduzeće stvorilo rezerve u tu svrhu, ni derogatoran od općeg prava socijalne sigurnosti jer se ne primjenjuje na protučinidbu koju isplaćuje France Télécom.

56. Činjenica da je financijski teret nametnut France Télécomu na temelju Zakona iz 1990. zatim bio doživljen kao nepogodan odnosno prekomjeran zbog smanjujućeg broja službenika, koji su zaposleni i koji plaćaju doprinos, nema veze s postojanjem takve strukturalne prednosti. Ta situacija proizlazi iz izbora zakonodavca da održi u funkciji određeni broj službenika unutar subjekta France Télécom, s prednostima i nedostacima koji iz njega proizlaze, usprkos izmjeni njegova statuta.

57. Kao treće, moram naglasiti u nastavku onoga što sam prije spomenuo, kada se radi o tumačenju koje treba uzeti iz presude Enirisorse (C-237/04, EU:C:2006:197) da se odabrani referentni okvir, odnosno „normalna situacija" s kojom treba usporediti situaciju koja proizlazi iz predmetne mjere, ne može se poistovjetiti sa „sustavom primjenjivim na poduzeća konkurentna France Télécomu za doprinose poslodavca za mirovinu predviđene općim sustavom socijalne sigurnosti". Postojanje gospodarske prednosti ne može se analizirati s obzirom na teret koji snose konkurenti France Télécoma na ime doprinosa općeg sustava iz jednostavnog razloga što teret koji snosi France Télécom u svrhu financiranja mirovina svojeg osoblja bivših službenika nije ni u kakvoj vezi s navedenim općim sustavom.

58. Donošenje Zakona iz 1990. nastavlja se na sustav financiranja mirovina na snazi do tog trenutka. Zakon iz 1996. je naprotiv duboko izmijenio financijski teret koji je France Télécom trebao snositi zbog izbora da zadrži svoje službenike.

59. Konačno, valja ispitati na temelju obveze suca da ispita postojanje eventualne proturječnosti u obrazloženju sporne odluke postoji li proturječnost između, s jedne strane, uvodne izjave 97. sporne odluke (koja navodi da „[s]tavljanje službenika koje je obrazovala država na raspolaganje France Télécomu bez ikakve protučinidbe u pogledu isplaćenih mirovina ili mirovina koje treba isplatiti daje jasnu prednost potonjemu") i, s druge strane, uvodna izjava 102. te iste odluke (koja govori da je „za procjenu situacije France Télécoma referentna situacija ona javnog ili privatnog poduzeća koje zapošljava službenike koji su zadržali svoj status") kao i upućivanje na pravičnu konkurentnu stopu u ispitivanju spojivosti potpore na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a.

60. U tom smislu treba primijetiti da je Komisija uvodnom izjavom 97. sporne odluke namjeravala odgovoriti na argumentaciju prema kojoj je France Télécom zbog Zakona iz 1990. pretrpio strukturalnu nepogodnost.

61. Što se tiče uvodne izjave 102. te iste odluke, njome se želi približiti posebnoj situaciji La Poste, koja se tiče mjere vrlo slične onoj u ovom predmetu. Komisija je u toj uvodnoj izjavi osobito naglasila da „su odredbe mirovinskog sustava za službenike France Télécoma prije reforme iz 1996. bile jednake kao u usporedivom sustavu primijenjenom na La Poste u istom razdoblju".

62. Kada se radi o upućivanju na pravičnu konkurentnu stopu u okviru ispitivanja spojivosti potpore, ono proizlazi, kao što je pravilno objasnila Komisija na raspravi, iz činjenice da je referentni datum za utvrđivanje prednosti koju čini potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a različit u ovom slučaju od onoga koji je relevantan za ispitivanje spojivosti potpore na temelju stavka 3. točke (c) istog članka. Utvrđenje prednosti treba provesti s obzirom na učinke nastale od datuma donošenja sporne mjere. Naprotiv, ispitivanje spojivosti mjere potpore je osobito prospektivno i zahtijeva da ga se stavi u situaciju optimalne liberalizacije tržišta telekomunikacija i nestanka prednosti i obveza s kojima su suočeni određeni dugogodišnji operatori zbog uspostave bivših državnih monopola.

63. Stoga smatram da sporna odluka nema proturječnosti o tom pitanju i da zbog toga treba odbiti prvi dio prvog žalbenog razloga.

2. Drugi dio žalbenog razloga koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava koje je Opći sud počinio tijekom svoje ocjene selektivnog karaktera sporne mjere

64. Orange smatra da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točkama 52. i 53. pobijane presude odlučio da je sporna mjera bila selektivna jer se odnosila samo na Orange. On smatra da je individualna državna mjera selektivna samo ako stavlja u povoljniji položaj određeno poduzeće u odnosu na druga poduzeća koja se nalaze u usporedivoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Orange smatra da se u ovom slučaju Opći sud ne može ograničiti na to da presumira da je uvjet selektivnosti ispunjen zbog *ad hoc* naravi sporne mjere.

65. Čvrsto sam uvjeren da taj dio žalbenog razloga treba odbiti.

66. Kao što sam nedavno rekao u predmetu koji je doveo do presude Komisija/MOL [26], ispitivanje uvjeta selektivnosti iz članka 107. stavka 1. UFEU-a ima smisla samo ako je u pitanju državna mjera opće primjene.

67. Zahtjev selektivnosti naime ne igra istu ulogu ovisno o tome je li predmetna mjera zamišljena kao individualna potpora ili opći sustav potpore. U ocjeni mjere individualne naravi identifikacija gospodarske prednosti omogućuje, u načelu, pretpostaviti njezinu „specifičnost" i stoga zaključak da također ima i selektivan karakter. Naprotiv u okviru ispitivanja sustava opće naravi selektivnost dopušta utvrditi ne koristi li navodna prednost, iako se odnosi na ukupnost gospodarskih subjekata, zapravo i s obzirom na objektivne kriterije samo određenim vrstama poduzeća ili grupama poduzeća [27].

68. Sud je tako naglasio da u slučaju u kojem je u pitanju individualna potpora utvrđenje gospodarske prednosti načelno dopušta presumirati njezinu selektivnost [28], i to, čini mi se, neovisno o pitanju postoje li na predmetnim tržištima operatori koji se nalaze u usporedivoj činjeničnoj i pravnoj situaciji.

69. No sporna mjera u ovom slučaju, koja se sastoji od toga da olakša terete vezane samo uz mirovine službenika France Télécoma, kako proizlazi iz odredbe uvedene Zakonom iz 1996., nesporno je individualne naravi. Ispitivanje selektivnosti sporne mjere na koju se poziva Orange u takvim okolnostima nema nikakvog smisla.

70. Sudska praksa na koju se poziva žalitelj, koja se tiče zakonskih mjera opće primjene, nije u tom slučaju ni od kakve pomoći žalitelju.

71. Naime, kada se radi, najprije, o predmetu koji je doveo do presude 3M Italia [29], valja reći da je on dovodio u pitanje pred talijanskim sudom nacionalnu odredbu fiskalne prirode [30], osobito u svjetlu prava državnih potpora. Sud je, naveden da objasni je li i u kojoj mjeri sporna državna mjera mogla ispuniti uvjet selektivnosti predviđen člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, presudio da, kako bi se ocijenilo ima li mjera, koja je izričito bila smatrana „općenitom" [31], selektivni karakter, valja ispitati predstavlja li ta mjera u danom pravnom režimu prednost za određena poduzeća u odnosu na druga

26 — Vidjeti moje mišljenje u predmetu Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, t. 60.).

27 — Vidjeti moje mišljenje u predmetu Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:32, t. 50. do 52.). Vidjeti presudu Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, t. 60.).

28 — Vidjeti presudu Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, t. 60.).

29 — C-417/10, EU:C:2012:184

30 — Odnosno članak 3. stavak 2.a točka (b) Zakonskog dekreta br. 40/2010 (GURI br. 71 od 26. ožujka 2010.), pretvorenog, s izmjenama, u Zakon br. 73/2010 (GURI br. 120 od 25. svibnja 2010.).

31 — Vidjeti točku 39. te presude.

koja se nalaze u usporedivoj činjeničnoj i pravnoj situaciji. Daleko od toga da podržavam stajalište koje zauzima Orange, potonje razmatranje potvrđuje ideju da ispitivanje selektivnosti neke mjere ima smisla samo kada je riječ o mjeri opće naravi koja pravi razliku između poduzeća koja ne proizlaze iz „prirode ili općeg programa sustava [kojeg je dio]” [32].

72. Također, u predmetu koji je doveo do predmeta Trapeza Eurobank Ergasias (C-690/13, EU:C:2015:235) u pitanju su bile povlastice koje je imalo bankarsko tijelo Agrotiki Trapeza tis Ellados AE (ATE), na temelju Zakona 4332/1929 [33], odnosno oslobođenje od određenih troškova kao što je pravo jednostrano upisati hipoteku na nekretnine koje pripadaju poljoprivrednicima ili drugim osobama koje obavljaju djelatnost povezanu s poljoprivredom, pravo izvršenja prisilne naplate na temelju obične privatne isprave i oslobađanje od svih troškova i pristojbi prilikom upisa takve hipoteke i izvršenja takve prisilne naplate. U tom kontekstu, kada mu je upućen zahtjev za prethodno pitanje kako bi se odredilo može li se ta nacionalna mjera kvalificirati kao „državna potpora” u smislu članka 87. stavka 1. UEZ-a (koji je postao članak 107. stavak 1. UFEU-a), Sud je samo naveo da „iz spisa podnesenog Sudu ne proizlazi da druge banke imaju pravo na takvo oslobođenje, što upućuje na selektivnost te mjere”.

3. Treći dio žalbenog razloga, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava koje je Opći sud počinio prilikom ocjene kriterija utjecaja na tržišno natjecanje

73. Orange prigovara Općem sudu da je počinio pogreške koje se tiču prava i da nije ispunio svoju obvezu obrazlaganja kada je u točkama 63. i 64. pobijane presude ocijenio da je kriterij utjecaja na tržišno natjecanje ispunjen, s obzirom na to da su financijski izvori oslobođeni spornom mjerom mogli promicati razvoj djelatnosti Orangea na tržištima nedavno otvorenim tržišnom natjecanju i da je priznao da je navedena mjera bila neophodna da bi mu dopustila sudjelovanje u razvoju tržišnog natjecanja. Navodi osobito da je Opći sud morao, nakon ispitivanja ocjena Komisije, zaključiti da postojanje protutržišnog učinka nije bilo valjano utvrđeno s obzirom na to da je određeni referentni okvir uključivao samo Orange i da je Komisija sama priznala da je predmetna mjera bila potrebna kako bi se osiguralo tržišno natjecanje po zaslugama na tržištu koje se otvara tržišnom natjecanju.

74. Posljednji dio prvog žalbenog razloga po mojem mišljenju također treba odbiti.

75. Kada se radi o prigovoru nedostatka obrazloženja, smatram da pobijana presuda jasno izlaže razloge zbog kojih je Opći sud potvrdio ocjenu Komisije u pogledu uvjeta narušavanja tržišnog natjecanja. Dano obrazloženje je, sukladno zahtjevima koji proizlaze iz sudske prakse ustaljene u tom području [34], omogućilo zainteresiranima da se upoznaju s razlozima na kojima se temelji pobijana presuda i Sudu da raspolaže dovoljnim elementima kako bi vršio svoj nadzor u okviru žalbe.

76. U preostalom djelu, smatram da razmatranja Općeg suda ne sadržavaju pogreške. Osobito činjenica, koju uostalom Orange priznaje, da su financijska sredstva oslobođena tom mjerom, od kojih iznos aktualiziran 1996. iznosi više od 13 milijardi eura, mogla poticati razvoj aktivnosti tužitelja navodi upravo da je on imao utjecaja, makar potencijalnog, na tržišno natjecanje i to neovisno o pitanju koji je bio cilj, po potrebi opći interes, te mjere.

77. Uzimajući u obzir cjelokupna prethodna razmatranja, predlažem odbiti prvi žalbeni razlog.

32 — Vidjeti točke 40. do 43. navedene presude.

33 — FEK A’ 283.

34 — Vidjeti među brojnim predmetima presude ArcelorMittal Luxembourg/Komisija i Komisija/ArcelorMittal Luxembourg i dr. (C-201/09 P i C-216/09 P, EU:C:2011:190, t. 78.); Land Burgenland i dr./Komisija (C-214/12 P, C-215/12 P i C-223/12 P, EU:C:2013:682, t. 81.), kao i Francuska/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217, t. 88.).

C – Drugi žalbeni razlog, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava koje je počinio Opći sud prilikom ocjene spojivosti sporne mjere s unutarnjim tržištem

1. Prvi dio žalbenog razloga, koji se temelji na iskrivljavanju činjenica i povredi obveze obrazlaganja koje je počinio Opći sud prilikom ocjene svrhe iznimnog paušalnog doprinosa

78. Orange smatra da je Opći sud iskrivio činjenice koje su mu bile predočene i da je povrijedio svoju obvezu obrazlaganja kada je u točkama 93. i 94. pobijane presude ocijenio da se sadržaj članka 30. Zakona iz 1990., koji je izmijenjen člankom 6. Zakona iz 1996., ne protivi tumačenju prema kojemu iznimni paušalni doprinos ne predstavlja socijalno davanje već ima druge ciljeve i da Komisija stoga nije počinila pogrešku koja se tiče prava kada je ocijenila da se neuzimanje u obzir rizika koji nisu zajednički u doprinosu poslodavca radi podmirenja duga ne može nadoknaditi navedenim doprinosom.

79. Smatram da taj dio argumentacije žalitelja ne može uspjeti.

80. U tom smislu treba podsjetiti da nadzor iskrivljavanja činjenica koji, kao iznimku od načela prema kojem nije na Sudu kojem je podnesena žalba da nadzire činjenice, treba tumačiti restriktivno, vodi u ovom slučaju do toga da se utvrdi proizlazi li očito iz dokumenata da je Opći sud izmijenio doseg koji je trebao biti dodijeljen Zakonu iz 1996[35].

81. Točnije, radi se o tome da se utvrdi jesu li razmatranja iz točaka 92. i 93. pobijane presude u pogledu naravi spornih doprinosa opisanih u članku 6. Zakona iz 1996. očito pogrešna.

82. Čini se da tomu nije tako.

83. Kao što proizlazi iz elemenata spisa, članak 30. Zakona iz 1990., koji je izmijenjen člankom 6. Zakona iz 1996., nameće France Télécomu da isplati u državnu riznicu kao protučinidbu za to što je država platila dodijeljene mirovine, s jedne strane, „doprinos poslodavca radi podmirenja duga čija se stopa računa na način da izjednači razine obveznih davanja za socijalnu sigurnost i poreza u vezi s plaćama između France Télécoma i ostalih poduzeća telekomunikacijskog sektora obuhvaćenih općim pravom socijalnih davanja” [vidjeti točku (c) te odredbe]. Ta odredba nameće s druge strane u svojoj točki (d) „iznimni paušalni doprinos čiji detalji će biti uređeni zakonom o financijama”.

84. Potvrdivši, u točkama 92. do 94. pobijane presude Komisijin zaključak prema kojem za razliku od iznimnog paušalnog doprinosa, cilj doprinosa poslodavca nije bio postizanje pravične konkurentne stope i da se stoga neuzimanje u obzir rizika koji nisu zajednički u doprinos poslodavca radi podmirenja duga ne može nadoknaditi iznimnim paušalnim doprinosom, Opći sud ničime nije iskrivio činjenice, niti mi se čini da je počinio pogrešku koja se tiče prava koju bi u okviru ove žalbe trebalo osporavati.

85. Suprotno stajalištu koje zagovara žalitelj, u točki 93. pobijane presude ne rješava se samo to predstavlja li iznimni paušalni doprinos predviđen u članku 30. Zakona iz 1996. „doprinos za socijalnu sigurnost” za Orange, nego i to je li taj doprinos zapravo bio, poput doprinosa poslodavca radi podmirenja duga, namijenjen za osiguranje pravične konkurentne stope. Opći je sud tako zapravo nastojao odgovoriti na argumente žalitelja iznesene u točki 91. pobijane presude glede veze koju treba uspostaviti između salda iznimnog paušalnog doprinosa i plaćanja doprinosa poslodavca.

35 — Radi relativno nedavne ilustracije prirode nadzora koji vrši Sud u pogledu dosega predmetnog nacionalnog prava, vidjeti pristup zauzet u predmetu koji je doveo do presude Francuska/Komisija (C-559/12 P, EU:C:2014:217, t. 78. do 83.).

86. Nadalje, mislim da se ne može smatrati da utvrđenja Općeg suda u točkama 92. do 94. pobijane presude nisu dovoljno obrazložena. Opći je sud, u biti, dostatno pravno odgovorio na žaliteljeve tvrdnje u tom kontekstu. Ta su utvrđenja takva da žalitelju omogućuju da sazna razloge zbog kojih je Opći sud odbio njegovu argumentaciju, a Sudu da raspolaže s dovoljno elemenata za obavljanje nadzora [36].

87. Na kraju, čini mi se da žalitelj, pod izgovorom pogreške koja se tiče prava koju je počinio Opći sud, zapravo nastoji dovesti u pitanje njegovu ocjenu činjenica. Međutim, ta ocjena nije pitanje prava koje je kao takvo podložno nadzoru Suda [37].

2. Drugi dio žalbenog razloga, koji se temelji na povredi obveze obrazlaganja koju je počinio Opći sud prilikom ocjene „presedana La Poste” [38]

88. Orange smatra da je Opći sud povrijedio obvezu obrazlaganja jer se u točkama 99. do 101. pobijane presude ograničio na ocjenu Komisije a da nije izvršio ocjenu argumenata koje je iznio Orange kako bi utvrdio da je ta ocjena pogrešna. Osim toga, Opći sud nije ispitao druge argumente koje je iznio Orange s ciljem da se utvrdi da Komisija nije s pravom različito postupala s mirovinskom reformom službenika Orangea i službenika La Postea.

89. Mislim da argumentaciju iznesenu u okviru ovog žalbenog zahtjeva treba proglasiti bespredmetnom s obzirom na to da se odnosi na razloge čija nevaljanost ne može dovesti do ukidanja pobijane presude [39].

90. Moramo napomenuti da su utvrđenja Općeg suda u točkama 99. do 101. pobijane presude u vezi s vrijednošću koju treba pripisati Odluci 2008/204 navedena samo dodatno, kao što jasno proizlazi iz upotrebe izraza „osim toga” na početku točke 99. te presude.

91. U tom pogledu valja dodati da žalitelj u drugom dijelu drugog tužbenog razloga navedenog pred Općim sudom, u biti, tvrdi da je Komisija, jer je za taj postupak odbila primijeniti isto obrazloženje kao u Odluci 2008/204, koja se odnosi na reformu usporedivu s onom koja je provedena u odnosu na žalitelja, počinila više pogrešaka u ocjeni i povrijedila načela nediskriminacije i jednakog postupanja [40].

92. U odgovoru na taj argument Opći sud je naveo, kao što je istaknula i Komisija, da zakonitost odluke Komisije kojom se utvrđuje da potpora ne ispunjava uvjete za odstupanje iz članka 107. stavka 3. UFEU-a treba ocjenjivati samo u okviru tog članka, a ne s obzirom na navodnu prethodnu praksu [41].

93. Opći je sud samo dodatno naveo da je Komisija u uvodnim izjavama 152. do 165. sporne odluke odbila prihvatiti da su se u vrijeme predmetnih reformi La Poste i France Télécom našli u sličnoj činjeničnoj i pravnoj situaciji [42]. Kad je riječ, osobito, o ocjeni iznimnog paušalnog doprinosa u ta dva slučaja, koji u ovom predmetu žalitelj osporava, Opći je sud istaknuo da je Komisija navela da je uvjet

36 — Vidjeti sudsku praksu navedenu u bilješci 33.

37 — Presuda Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisija i Komisija/Alliance One International i dr. (C-628/10 P i C-14/11 P, EU:C:2012:479, t. 85. i navedena sudska praksa)

38 — Odluka Komisije 2008/204/EZ, od 10. listopada 2007., o državnim potporama koje je dodijelila Francuska u vezi s načinom financiranja mirovina državnih službenika zaposlenih pri La Poste (SL 2008., L 63, str. 16.).

39 — Vidjeti u tom smislu presude Aéroports de Paris/Komisija (C-82/01 P, EU:C:2002:617, t. 41. i 67. i navedenu sudsku praksu); Dansk Rørindustri i dr./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, t. 148. i navedenu sudsku praksu) kao i InnoLux/Komisija (C-231/14 P, EU:C:2015:451, t. 83.).

40 — Vidjeti točku 97. pobijane presude.

41 — Vidjeti točku 98. pobijane presude.

42 — Vidjeti točku 99. pobijane presude.

s kojim je bila naložena drukčija podjela iznimnog paušalnog doprinosa za La Poste bio određen nakon pokretanja formalnog istražnog postupka. Takva mu je situacija omogućila da ocijeni taj doprinos u odnosu na pravičnu konkurentnu stopu, dok je oporezivanje iznimnog paušalnog doprinosa u slučaju France Télécoma uvedeno prije i izvan konteksta postupka koji je pokrenula Komisija [43].

94. Budući da drugi dio drugog žalbenog razloga treba proglasiti bespredmetnim, drugi žalbeni razlog valja odbiti kao djelomično neosnovan i djelomično bespredmetan.

D – *Treći žalbeni razlog, koji se odnosi na pogreške koje se tiču prava koje je počinio Opći sud tijekom ocjene razdoblja u kojem je iznimni paušalni doprinos neutralizirao potporu*

95. Orange tvrdi da je Opći sud iskrivio činjenice i izmijenio obrazloženje kada je ocijenio, u točkama 107. i 108. pobijane presude, da je ukidanje troškova kompenzacije i prekomjerne kompenzacije dio potpore određene u članku 1. sporne odluke, iako je uvodna izjava 119. pobijane odluke ograničena na zaključak da se sporna potpora sastoji od smanjenja protučinidbe koji je doprinos poslodavca, a da se ne spominju troškovi kompenzacije i prekomjerne kompenzacije.

96. Cilj argumentacije žalitelja je prigovoriti Općem sudu što je pogrešno izmijenio obrazloženje kad je riječ o preciznoj definiciji sporne potpore.

97. Ta mi se argumentacija ne čini uvjerljivom.

98. Istina je da je u točki 107. pobijane presude Opći sud naveo da „[je] točno da je uvodna izjava 119. [sporne] odluke, koja [sadrži] zaključak o postojanju potpore u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, nažalost [ograničena] na navođenje da se potpora [sastoji] od smanjenja „protučinidbe koja je doprinos poslodavca”, a da ne spominje sustave kompenzacije i pretjerane kompenzacije”.

99. Opći je sud međutim ocijenio da, unatoč toj neodređenosti u definiciji iz sporne odluke, „kako iz konteksta [sporne] odluke tako i iz njezinog članka 1. [proizlazi] da se potpora [sastoji], prema Komisiji, u smanjenju doprinosa koji je žalitelj prethodno plaćao, što je nužno [uključivalo] sve troškove koje je potonji snosio prije stupanja na snagu sporne mjere”.

100. S obzirom na ovo zadnje utvrđenje i uzimajući u obzir da je Opći sud izričito naveo definiciju potpore iz članka 1. sporne odluke [44] kao i navode u uvodnim izjavama 18. (uključujući tablicu br. 1) i 105. te odluke [45], mislim da je Opći sud ispravno zaključio da Komisija nije povrijedila svoju obvezu obrazlaganja [46].

101. Zbog svih prethodnih razloga smatram da treba odbiti zadnje navedeni razlog kao neosnovan i stoga odbiti žalbu u cijelosti.

V – Zaključak

102. Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, predlažem Sudu da odluči na sljedeći način:

1. Žalba se odbija.

2. Orangeu SA nalaže se snošenje troškova.

43 — Vidjeti točku 100. pobijane presude.
44 — Vidjeti točku 104. pobijane presude.
45 — Vidjeti točku 105. pobijane presude.
46 — Vidjeti točku 109. pobijane presude.